

Keuzedeel mbo

Het familiebedrijf

Code

K1462

Ontwikkeld door: Landstede MBO Zwolle, Hogeschool Windesheim, MKB-Nederland en SBB
Penvoerder: Sectorkamer handel

1. Algemene informatie

D1: Het familiebedrijf
Studielast
240
Beroepsvereisten
Nee
Certificaten
Nee
Ontwikkeld voor kwalificatie(s)
Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers
Toelichting
<p>Dit keuzedeel is sectoroverstijgend, het is bedoeld voor de beginnend beroepsbeoefenaar werkzaam in een familiebedrijf.</p> <p>Relevantie van het keuzedeel</p> <p>In 2022 telde Nederland 299.075 familiebedrijven. Dit is 61% van alle bedrijven in Nederland met minimaal 2 medewerkers. Uit onderzoek blijkt dat familiebedrijven specifieke kansen en uitdagingen hebben ten opzichte van niet-familiebedrijven, bijvoorbeeld als het gaat om besluitvorming en de invloed en betrokkenheid van de familie. Door aankomende familiale en niet-familiale medewerkers kennis te laten maken met de organisatie van het familiebedrijf, wordt de beginnend beroepsbeoefenaar voorbereid om bij te dragen aan de continuïteit en groei van familiebedrijven. Dit keuzedeel vergroot de inzetbaarheid van de beginnend beroepsbeoefenaar binnen de unieke context van familiebedrijven, waar een groot deel van het mkb uit bestaat en biedt daarmee waardevolle competenties voor de arbeidsmarkt.</p> <p>Beschrijving van het keuzedeel</p> <p>Dit keuzedeel is gericht op het werken in een familiebedrijf waarbij de beginnend beroepsbeoefenaar zich bewust wordt van diens eigen rol en andere rollen en belangen in het familiebedrijf. De beginnend beroepsbeoefenaar reflecteert op diens rol en onderzoekt kansen en mogelijkheden voor een toekomst in het familiebedrijf. De beginnend beroepsbeoefenaar analyseert de systemen van het familiebedrijf (familie, bedrijf en eigendom), onderzoekt de bedrijfsopvolging en krijgt inzicht in de organisatie en belangen.</p> <p>Branchevereisten</p> <p>Nee</p> <p>Aard van keuzedeel</p> <p>Verdiepend</p>

2. Uitwerking

D1-K1: Onderzoekt de eigen rol en toekomst van het familiebedrijf

Complexiteit

Tijdens het werken in een familiebedrijf komt de beginnend beroepsbeoefenaar in verschillende, nieuwe, situaties terecht die beïnvloed worden door familiale betrekkingen. Dit vraagt om kennis van het systeem van het familiebedrijf en vaardigheden om binnen de kaders van het systeem, situaties om te zetten in mogelijkheden en verbeteringen. De beginnend beroepsbeoefenaar stelt (standaard)werkwijzen eventueel ter discussie en kan meedenken in de organisatie. Een complicerende factor is de niet-standaard en soms informele besluitvorming, de beginnend beroepsbeoefenaar moet constant afwegingen maken over wat die doet in het belang van het bedrijf, familie en zichzelf.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt zelfstandig en onder verantwoordelijkheid van een leidinggevende, die lid kan zijn van de eigenaarsfamilie. De beginnend beroepsbeoefenaar schakelt indien nodig, een externe deskundige in.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van bedrijfskundige modellen met betrekking tot systemen (familie, bedrijf en eigendom) in het familiebedrijf
- heeft kennis van de verschillende fasen van bedrijfsopvolging
- heeft kennis van verschillende soorten familiebedrijven (met of zonder directeur-grootaandeelhouder, familiegeleid of familiegecontroleerd)
- heeft kennis van rechtsvormen en rollen in het mkb
- heeft kennis van rollen en hiërarchische verhoudingen in een familiebedrijf
- heeft kennis van financiële implicaties rondom de overdracht van het eigendom
- heeft brede kennis van financiële overzichten
- heeft brede kennis van (de onderdelen van) bedrijfsstrategieën
- kan reflecteren op de unieke situatie van het familiebedrijf
- kan communicatieve vaardigheden toepassen bij interacties met mensen op verschillende niveaus binnen het familiebedrijf
- kan leiding, eigendom en zeggenschap onderscheiden
- kan een situatie bekijken vanuit verschillende perspectieven voor het familiebedrijf

D1-K1-W1: Analyseert de rollen en belangen in het familiebedrijf

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar brengt de (overlap in) rollen en belangen van de kernpersonen en de (hiërarchische) verhoudingen in het familiebedrijf in kaart, uitgesplitst naar de systemen van familie, bedrijf en eigendom. Hiervoor raadpleegt die documentatie en stelt vragen aan medewerkers en eigenaren van het bedrijf, zowel familieleden als niet-familieleden. De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt informatie over de ondernemingsvorm en eigendomsstructuur van het bedrijf en de bestuurlijke verhoudingen. De beginnend beroepsbeoefenaar identificeert de verschillende rollen, zowel formeel als informeel en bepaalt wat de belangen van de stakeholders zijn, zowel financieel als niet financieel, individueel en als collectief. De beginnend beroepsbeoefenaar maakt inzichtelijk op welke manier de familie betrokken is in het bedrijf en hoe de rollen zijn verdeeld, mede aan de hand van een grafische weergave.

Resultaat

Een analyse van het familiebedrijf die inzicht geeft in het systeem van familie, bedrijf en eigendom en de overlap daartussen. De rollen en belangen van familieleden zijn inzichtelijk.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- gaat zorgvuldig om met gevoelige informatie
- analyseert objectief de relaties en verhoudingen in het familiebedrijf
- verzamelt actief informatie
- brengt de rollen en belangen duidelijk en correct in kaart

D1-K1-W1: Analyseert de rollen en belangen in het familiebedrijf

De onderliggende competenties zijn: Ethisch en integer handelen, Analyseren, Onderzoeken

D1-K1-W2: Onderzoekt de gevolgen van verschillende opvolgingsuitkomsten

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar onderzoekt welke toekomstmogelijkheden er zijn voor bedrijfsopvolging in leiding, eigendom en zeggenschap. De beginnend beroepsbeoefenaar bepaalt in welke fase van het opvolgingsproces het bedrijf zich bevindt en welke scenario's mogelijk zijn voor opvolging, zoals overname binnen familie of binnen familietak of (gedeeltelijk) verkoop buiten de familie en op welke termijn dit plaatsvindt. De beginnend beroepsbeoefenaar brengt de voor- en nadelen van de verschillende uitkomsten in kaart en onderzoekt de gevolgen van de scenario's op de rol en werkzaamheden van medewerkers.

Resultaat

Overzicht van de mogelijkheden voor opvolging en de gevolgen van verschillende opvolgingsuitkomsten.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- betreft medewerkers en andere betrokkenen effectief om inzicht te krijgen
- werkt gestructureerd, rekening houdend met de fasen en termijn van bedrijfsopvolging
- geeft informatie op overzichtelijke en duidelijke manier weer
- schat de consequenties van een scenario realistisch in
- bekijkt de scenario's vanuit verschillende perspectieven, zowel zakelijk als persoonlijk

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Onderzoeken, Plannen en organiseren, Bedrijfsmatig handelen

D1-K1-W3: Ontwikkelt toekomstbeeld van eigen positie in het familiebedrijf

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar gaat na wat de missie en toekomstvisie van het familiebedrijf is en welke strategie daarvoor ingezet wordt. Ook wordt in kaart gebracht wat de kernwaarden zijn van de bedrijfsfamilie en hoe deze doorwerken in het familiebedrijf, nu en in de toekomst. De beginnend beroepsbeoefenaar bepaalt in hoeverre die zich kan vinden in deze kernwaarden. De beginnend beroepsbeoefenaar reflecteert op diens eigen rol in het familiebedrijf en bepaalt welke positie in de toekomst wenselijk is. De beginnend beroepsbeoefenaar stelt vast wat de kansen en knelpunten zijn om deze wenselijke positie in het familiebedrijf te bereiken. Hierbij houdt de beginnend beroepsbeoefenaar rekening met de unieke kenmerken en waarden van het familiebedrijf. De beginnend beroepsbeoefenaar bespreekt de kansen en knelpunten met een of meerdere leden van de familie en stelt het toekomstbeeld indien nodig bij.

Resultaat

Een toekomstbeeld van de eigen positie in het familiebedrijf, afgestemd op de vastgestelde kansen en knelpunten en passend bij de kernwaarden van de bedrijfsfamilie.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- analyseert nauwgezet de missie en visie en de waarden van het bedrijf
- gebruikt effectief verschillende invalshoeken of perspectieven
- streeft proactief naar het beste resultaat
- schat mogelijkheden voor zichzelf en het bedrijf realistisch in
- communiceert constructief met de familie
- integreert voortdurend zowel het eigen belang als het belang van het bedrijf in de reflectie

D1-K1-W3: Ontwikkelt toekomstbeeld van eigen positie in het familiebedrijf

De onderliggende competenties zijn: Gedrevenheid en ambitie tonen, Ondernemend en commercieel handelen, Bedrijfsmatig handelen, Analyseren